

Vergaderjaar 2012–2013

21 501-07

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1082

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 september 2013

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda voor de Eurogroep en informele Ecofin Raad van 13 en 14 september 2013 te Vilnius. Daarnaast wordt ingegaan op het Raadscompromis ten aanzien van de begroting van de Europese Unie voor 2014 en wordt gehoor gegeven aan het verzoek van de Tweede Kamer zoals gedaan tijdens de regeling van werkzaamheden van 3 september jl. om informatie te ontvangen aangaande een mogelijk nieuw Grieks steunpakket.

Het is mogelijk dat nog punten worden toegevoegd aan de agenda of dat bepaalde onderwerpen worden afgevoerd of worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

Geannoteerde Agenda ten behoeve van de Eurogroep en informele Ecofin Raad van 13 en 14 september 2013 te Vilnius, Litouwen

Hieronder zijn de agendapunten van de Eurogroep en informele Ecofin Raad nader toegelicht. Daarnaast wordt ingegaan op het Raadscom-promis ten aanzien van de begroting van de Europese Unie voor 2014 en wordt voldaan aan het verzoek van de Tweede Kamer van 3 september jl. om informatie te ontvangen aangaande een mogelijk nieuw Grieks steunpakket.

1. Economische Vooruitzichten 2013/2014

Document: Update Economische Vooruitzichten – niet openbaar

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal spreken over de economische vooruitzichten voor het eurogebied. Het effect van recente economische ontwikkelingen op de meest recente ramingen van de Europese Commissie wordt besproken aan de hand van een update van de voorjaarsramingen. Er zal geen besluitvorming plaatsvinden.

2. Eerste voortgangsrapportage leningenprogramma Cyprus

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal van gedachten wisselen over de uitkomsten van de eerste voortgangsmissie ten aanzien van het steunprogramma van Cyprus. De voortgangsmissie van de Trojka, van het IMF, de Europese Commissie en de ECB vond plaats in juli. Het doel van de missie was om een beoordeling te geven van de uitvoering van de maatregelen waaraan Cyprus zich heeft gecommitteerd in het Memorandum van Overeenstemming behorende bij het leningenprogramma. Na afloop van de missie heeft de Trojka een gezamenlijke publieke verklaring afgegeven over de conclusies van de missie. De Trojka was positief over de voorde-lingen en stelt dat het programma *on track* is.

Volgens de Trojka heeft Cyprus de doelstellingen op budgettair vlak gehaald, zijn er belangrijke stappen gezet om de financiële sector te stabiliseren en zijn structurele hervormingen in gang gezet, waarmee Cyprus voldoet aan de eisen die zijn gesteld voor vrijgave van de tweede tranche in het steunprogramma. Nederland onderschrijft het oordeel van de Trojka en is voornemens in de ESM Raad van Bewind in te stemmen met vrijgave van de 1,5 miljard euro afkomstig van het ESM, in samenhang met de voorziene instemming van de IMF Board met uitkering van de 86 miljoen euro van het IMF aan Cyprus. De Tweede Kamer is separaat geïnformeerd over de uitkomsten van de voortgangsmissie naar Cyprus en het bijbehorende voortgangsrapport in de brief met Kamerstuk 21 501-07, nr. 1081.

Vergadering Raad van gouverneurs ESM 13 september 2013

Op 13 september zal tevens een vergadering van de Raad van gouverneurs van het ESM plaatsvinden in Vilnius. Aan de Raad van gouverneurs ligt ter besluitvorming het aanvullende *Memorandum of Understanding* (MoU) van Cyprus voor. Het MoU zal, naar aanleiding van de uitkomsten van de recente voortgangsmissie van de Trojka, op enkele punten aangepast worden. Uw Kamer is separaat geïnformeerd over de uitkomst van de voortgangsmissie naar Cyprus en het bijbehorende voortgangs-

rapport in de brief met Kamerstuk 21 501-07, nr. 1081. De Raad van gouverneurs zal met onderlinge overeenstemming een besluit nemen over het aangepaste MoU. Nederland is voornemens in te stemmen met het aangepast MoU voor Cyprus.

3. Stand van zaken Portugal

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal spreken over de voortgang van Portugal met de implementatie van het macro-economische aanpassingsprogramma. In deze Eurogroep zal Portugal naar verwachting een toelichting geven op de uitspraken van het Constitutionele Hof van 29 augustus jl. Het Portugese Hof verklaarde de ontwerpwet die de deur opent naar het ontslag van ambtenaren die vóór 2009 in dienst zijn getreden, ongrondwettig. De regering zal compenserende maatregelen moeten vinden die de uitgaven van de staat permanent verlagen.

Op 16 september zal de Trojka een nieuwe missie starten naar Lissabon om een beoordeling te geven van de uitvoering van de maatregelen waaraan Portugal zich heeft gecommitteerd. Het gaat hierbij om de gecombineerde achtste en negende voortgangsrapportage. Een positieve afronding van de voortgangsrapportage maakt de weg vrij voor de uitkering van de volgende (gecombineerde) tranche van ca. 5,7 miljard euro. Hiervan is 2,0 miljard afkomstig van het IMF en 3,7 van de EU.

4. Bankenuïe

Document: Nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Op 10 juli jl. heeft de Europese Commissie (EC) een voorstel gepresenteerd voor de oprichting van een Europees resolutiemechanisme (*Single Resolution Mechanism*, SRM). De Europese Raad (ER) van 18 oktober 2012 heeft opgeroepen toe te werken naar een geïntegreerd financieel raamwerk (bankenuïe). Het SRM maakt hier onderdeel van uit.

Een bankenuïe is, kort gezegd, een institutioneel raamwerk dat ervoor zorgt dat, op basis van gemeenschappelijke regels (*single rule book*) toezicht op banken op Europees niveau plaatsvindt en banken in de problemen op Europees niveau in resolutie worden geplaatst of geliquideerd. Hierdoor wordt de link tussen nationale overheden en bankensectoren verminderd. Dit gaat onderlinge besmetting tegen die, zoals de crisis heeft aangetoond, de stabiliteit en integriteit van de muntunie kan bedreigen.

Tijdens de Eurozonetop van 29 juni 2012 is afgesproken dat er een Europees toezichtmechanisme voor banken wordt ingevoerd en wanneer dit effectief is, de mogelijkheid kan worden geïntroduceerd voor directe herkapitalisatie van banken door het ESM. Met deze afspraak is vorm gegeven aan de grondlegging van Europees *toezicht* op banken. Tijdens de ER van 14 december 2012 is vervolgens nadere invulling gegeven aan *resolutie* van banken op Europees niveau, met de conclusie dat het noodzakelijk is te komen tot een Europees resolutiemechanisme.

Bovenstaande Europese afspraken resulteren in de volgende bouwstenen van een bankenuïe: (i) het Europees toezichtmechanisme voor banken (*Single Supervisory Mechanism*, SSM) inclusief de doorlichting van bankbalansen (*Balance Sheet Assessment*, BSA), (ii) het ESM instrument voor directe herkapitalisatie van banken, en (iii) een Europees resolutie-

mechanisme voor banken (*Single Resolution Mechanism, SRM*). Daarnaast worden er afspraken gemaakt over (iv) een «*single rule book*» een verzameling van regelgeving die de basis vormt voor een bankenunie. Dit bestaat o.a. uit kapitaaleisen voor banken (*Capital Requirements Directive en Capital Requirements Regulation, CRD IV en de CRR*), een richtlijn over herstel- en resolutie van banken (*Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD*) en de herziening van de richtlijn voor depositogarantiestelsels (*Deposit Guarantee Schemes Directive, DGSD*).

In de brief van 1 oktober 2012¹ heeft het kabinet zijn integrale visie op een bankenunie kenbaar gemaakt. Dit kader is nog steeds leidend voor het huidige kabinet. De kabinetsreactie op het SRM-voorstel wordt begin september naar de Tweede Kamer gezonden.

5. Economische vooruitzichten en financiële stabiliteit in de EU

Document: Nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling.

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Ecofin Raad staat stil bij de economische vooruitzichten en de financiële stabiliteit in de EU. Dit is een onderwerp dat met enige regelmaat terugkeert op de agenda. Met het schrijven van de geannoteerde agenda was nog niet duidelijk op welke manier het Voorzitterschap deze discussie wil structureren. De discussie zal zich waarschijnlijk focussen op de risico's met betrekking tot de financiële stabiliteit en de stappen die genomen (kunnen) worden om deze te ondervangen. Met betrekking tot de financiële stabiliteit in de EU en de eurozone zijn de komende periode met name de stappen richting een bankenunie, op basis van de set aan gemeenschappelijke regels van het *single rule book*, van groot belang. De vervolgstappen die de komende tijd in het kader van de bankenunie genomen zullen worden, komen ook bij een ander agendapunt op de Eurogroep aan de orde.

6. Verbetering van toegang tot financiering voor MKB – Europese beleidsopties

Document: nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Europese Commissie is een programma gestart om de beschikbaarheid van lange termijn financiering voor het MKB en lange termijn investeringen in de economie in zijn geheel te verbeteren. In dit kader is afgelopen voorjaar een groenboek (Long term financing of the European economy) geconsulteerd bij de lidstaten. Naar aanleiding van het groenboek heeft de Commissie een Expert Group opgericht met leden uit de publieke en private sector. Deze Expert Group zal een tussenrapport presenteren. In het rapport wordt ingegaan op een breed scala aan beleidsopties om financiering voor investeringen in de economie te stimuleren. Recentelijk heeft de Europese Investeringsbank (EIB) in samenwerking met de Commissie beleidsopties gepresenteerd om, deels met EIB-middelen, MKB-financiering beschikbaar te stellen. Waarschijnlijk zal met name dit laatste onderwerp van gesprek zijn.

Nederland acht het van belang dat de Commissie en de EIB een visie ontwikkelen op de investeringsbehoeften en financieringsgaten in de EU, waarbij de MKB sector gezien haar belang voor de Europese economie bijzondere aandacht verdient. Het is belangrijk dat zij deze visie baseren op een gedetailleerde en gedegen probleemanalyse, daarom steunt

¹ Kamerstuk 21 501-07, nr. 946.

Nederland de verdere uitwerking van de op dit moment voorliggende Europese instrumenten voor het stimuleren van MKB-kredietverlening, mede ondersteund door de EIB.

7. Voorbereiding jaarvergadering IMF/Wereldbank en G20

Document: nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Bij dit agendapunt wordt vooruitgekeken op de Jaarvergadering van het IMF en de Wereldbank die op 11 en 12 oktober plaats vindt in Washington. Op 3 oktober vindt voor beide vergaderingen een AO plaats, waarbij de Nederlandse inzet uitgebreid aan de orde zal komen. En marge van de Jaarvergadering vindt een vergadering van de G20 plaats. De EU-inbreng tijdens de Jaarvergadering zal middels een EU Presidency Statement worden afgestemd. Voor de G20 vindt afstemming middels een Terms of Reference plaats. Op moment van schrijven zijn beide stukken nog niet beschikbaar.

Tijdens de Jaarvergadering van het IMF zal België de gezamenlijke IMF-kiesgroep vertegenwoordigen bij de IMFC-onderdelen. Naar verwachting zal de discussie tijdens de IMF Jaarvergadering zich richten op de noodzaak voor duurzaam groeibevorderend beleid, op de mondiale onevenwichtigheden die resulteren uit ruim beleid en op de afweging bij een exit-strategie uit onconventioneel beleid. Voor Nederland is het belangrijk dat het ingezette beleid in de eurolanden wordt voortgezet en dat wanneer nodig ook andere landen structurele maatregelen nemen om hun groeivermogen te versterken. Overheden dienen maatregelen te nemen om tot toekomstbestendige overheidsfinanciën te komen en hoge publieke schuldniveaus af te bouwen. Op het gebied van quota en governance zet Nederland in op spoedige ratificatie van eerder gemaakte afspraken door alle leden. Grote veranderingen in de quotaformule, die het stemgewicht in het IMF-bestuur bepaalt, zijn niet noodzakelijk. Tijdens het Development Committee (DC), de ministeriële raad die bijeenkomt tijdens de Voorjaars- en Jaarvergaderingen van de Wereldbank Groep (WBG), zal de uitwerking van de nieuwe strategie voor de WBG centraal staan. Deze strategie moet leiden tot het bereiken van de twee doelstellingen van de WBG, nl.:

1. Einde van extreme armoede (eradicating extreme poverty): het percentage mensen dat leeft van minder dan USD 1,25 per dag moet in 2030 zijn afgenomen tot 3%.
2. Gedeelde welvaart (boosting shared prosperity): inkomensgroei voor de onderste 40% van de bevolking moet minimaal gelijk zijn aan de gemiddelde economische groei in een land.

Om deze doelstellingen te bereiken zijn vergaande hervormingen binnen de Bank vereist. In navolging van One-UN, wordt de integratie bevorderd door te gaan opereren als One WBG. De samenwerking tussen de Wereldbank, IFC en MIGA en de vele trust funds moet worden versterkt. Daarnaast wordt het gehele budget in dienst gesteld van de twee hoofddoelstellingen.

Nederland is bij de G20 vertegenwoordigd via de Europese Unie. De EU-inzet voor de G20 zal vooraf worden vastgesteld middels een Terms of Reference. Op moment van schrijven zijn nog geen bijzonderheden bekend. De G20-top onder het Russische voorzitterschap staat voor 5-6 september gepland in Sint-Petersburg.

8. Toekomst van het financiële systeem: van Bankenunie tot een efficiënte structuur van financiële markten

Document: nog niet beschikbaar

Aard bespreking: oriënterende gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Het voorzitterschap wil een discussie voeren over de toekomst van het financiële systeem in Europa. Het is nog onduidelijk wat het voorzitterschap onder dit agendapunt zal willen bespreken. De discussie zal een oriënterend karakter hebben (geen besluitvorming) en zal waarschijnlijk plaatsvinden op basis van een paper van het voorzitterschap, maar dat paper is op moment van schrijven nog niet ontvangen. Op Europees niveau wordt zoals bekend op veel fronten hard gewerkt aan de verbetering van het financiële stelsel. Te denken valt aan bijvoorbeeld de bankenunie en de harmonisatie van nationale resolutieregimes en depositogarantiestelsels. Mogelijk komen nog te ontwikkelen Europese voorstellen aan de orde, zoals eventuele voorstellen naar aanleiding van het rapport Liikanen.

9. Automatische uitwisseling van fiscale informatie

Document: nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Tijdens de informele Ecofin Raad zal er gesproken worden over een mondiale standaard op het gebied van automatische fiscale informatie uitwisseling. De G20 heeft de OESO gevraagd om in het kader van het bestrijden van belastingfraude een internationale standaard te ontwikkelen om op automatische basis informatie uit te wisselen. Tegelijkertijd heeft de Commissie voorstel gedaan om de automatische informatie uitwisseling uit te breiden binnen de EU. Dit voorstel is grotendeels soortgelijk aan de OESO standaard. Naar verwachting zal tijdens de informele Ecofin Raad de samenhang tussen beide projecten besproken worden.

Nederland steunt het voorstel om de automatische uitwisseling van informatie binnen de EU uit te breiden op basis van de OESO-standaard. Het voorstel verbetert de transparantie binnen de EU en verbetert daarmee de mogelijkheden voor bestrijding van grensoverschrijdende fraude en belastingontduiking. Verder past dit in het Nederlandse uitgangspunt dat wereldwijd stappen gemaakt worden op het uitwisselen van informatie, bij voorkeur op automatische basis. Wel dient het voorstel dezelfde stappen te zetten als die wereldwijd plaatsvinden, zodat verzekerd wordt dat de financiële sector en de Belastingdienst, die zich nu voorbereiden op de OESO standaard, dezelfde systematiek kunnen hanteren voor de gehele EU. Wat betreft de uit te wisselen inkomenscategorieën is het dus belangrijk dat dezelfde categorieën worden gehanteerd zoals afgesproken onder de OESO standaard.

Uitkomst schriftelijke procedure Raad over de EU-begroting 2014

Document: Council position on the draft budget for 2014, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/138648.pdf

In de geannoteerde agenda voor de Begrotingsraad van 25 juli met kenmerk BFB 2013-6163M, d.d. 10 juli 2013, is de Tweede Kamer geïnformeerd over het Commissievoorstel en de Nederlandse inzet voor de begroting van de Europese Unie voor 2014. Inmiddels is een compromis bereikt. Op twee september 2013 heeft de Raad met een gekwalificeerde meerderheid via een schriftelijke procedure dit compromis vastgesteld.

Conform de lijn in de eerder genoemde brief heeft Nederland ingestemd met het Raadscompromis. Het kabinet heeft zich tijdens de onderhandelingen over deze begroting ingezet voor een grotere marge tussen het plafond en de begroting en daarvoor steun gezocht bij gelijkgestemde lidstaten. Dit heeft geresulteerd in voorstel waarin de EU-begroting voor 2014 in betalingen 1 miljard euro lager uitkomt dan de Commissie voorstelde en met 6,5% daalt ten opzichte van 2013 (in betalingen is de EU-begroting vastgesteld op 135 miljard euro). De vastleggingen komen uit op 142,2 miljard euro, dat is een daling van 6,16% ten opzichte van 2013. Ten opzichte van het voorstel van de Commissie is dit ruim 200 miljoen euro lager. Het Europees Parlement heeft vanaf 2 september officieel tot half oktober de tijd om aanpassingen aan te brengen op het compromis van de Raad. Als de Raad met die aanpassingen akkoord kan gaan is er een akkoord bereikt. Mocht dit niet het geval zijn, zal er conciliatie plaatsvinden tussen de Raad en het Europees Parlement. De Kamer zal op de hoogte gehouden worden van de ontwikkelingen.

Verzoek van de Tweede Kamer om informatie aangaande mogelijk nieuw Grieks steunpakket

Op 2 september jl. heb ik de Tweede Kamer een brief gestuurd omtrent mijn uitspraken in het Financieele Dagblad over mogelijk nieuwe steun aan Griekenland (Kamerstuk 21 501-07, nr. 1080). In de regeling van werkzaamheden van 3 september jl. heeft de Tweede Kamer gevraagd om een nieuwe brief over een mogelijk nieuw steunprogramma voor Griekenland. Hieronder ga ik in op uw verzoek.

Ondanks de voortgang die Griekenland momenteel boekt onder het huidige programma – onder meer met de budgettaire maatregelen – zijn er nog steeds grote uitdagingen, ook na 2014. Zoals ik reeds beschreef in mijn brief aan de Tweede Kamer van 2 september jl. over «financiële steun aan Griekenland» (Kamerstuk 21 501-07, nr. 1080) is o.a. bij aanvang van het tweede Griekse steunprogramma in februari 2012 door de Eurogroep een verklaring afgegeven waarin staat dat de lidstaten van de eurozone bereid zijn om na de programmaperiode, als Griekenland aan de programmavereisten heeft voldaan en er geen zicht is op markttoegang, additionele steun te verstrekken. Op basis van de afspraak van de Eurogroep en de voortgang van het huidige programma, kom ik tot de conclusie dat het realistisch is om aan te nemen dat Griekenland na afloop van het huidige programma additionele steun nodig heeft. In de loop van 2014, wanneer het huidige programma van het EFSF ten einde loopt, kan een beoordeling worden gemaakt of Griekenland aan de voorwaarden voldoet. Het is aan Griekenland zelf om een nieuwe steunaanvraag in te dienen bij het noodfonds.

De Duitse Minister van Financiën Schäuble en de Griekse Minister van Financiën Stournaras hebben zich recent ook uitgesproken over een mogelijk derde steunpakket aan Griekenland. Ook zij gaven aan dat ze de kans op additionele steun na het huidige programma van het EFSF realistisch achten. Het IMF voorziet in de vierde voortgangsrapportage van juli 2013 dat Griekenland extra steun nodig heeft om te komen tot een houdbare overheidsschuld, ook als de afspraken die op dit moment gelden voor dat land volledig worden uitgevoerd. Op dit moment is het nog niet zinvol te speculeren over de aard, omvang en voorwaarden van een mogelijk derde steunpakket.